

REGLEMENT VOOR HET VERANTWOORDINGSORGAAN VAN STICHTING PENSIOENFONDS ABP

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds ABP,

Gelet op

- artikel 18 lid 4 laatste zin, van de statuten van Stichting Pensioenfonds ABP (hierna te noemen de statuten),

Overwegende dat

- Stichting Pensioenfonds ABP sinds 1 juli 2014 een verantwoordingsorgaan heeft ingesteld;
- In het verantwoordingsorgaan vertegenwoordigers van de aanspraakgerechtigden (hierna te noemen "deelnemers"), pensioengerechtigden en aangesloten lichamen zitting hebben;
- Er verkiezingen hebben plaatsgevonden voor de vertegenwoordigers van de deelnemers en pensioengerechtigden en de aangesloten lichamen hun vertegenwoordigers hebben aangewezen;
- De definities genoemd in dit reglement dezelfde betekenis hebben als in de statuten;

Gehoord het verantwoordingsorgaan

Besluit

het reglement vast te stellen als volgt.

SAMENSTELLING

Artikel 1

1. Het Verantwoordingsorgaan bestaat uit 48 leden. 32 Leden zijn vertegenwoordigers van de deelnemers en de pensioengerechtigden. 16 Leden zijn vertegenwoordigers van de aangesloten lichamen. De deelnemers en de pensioengerechtigden zijn evenredig op basis van onderlinge getalsverhoudingen in het Verantwoordingsorgaan vertegenwoordigd. Het Verantwoordingsorgaan bestaat derhalve uit een drietal geledingen, te weten de geleding van de deelnemers, de geleding van de pensioengerechtigden en de geleding van de aangesloten lichamen.
2. De vertegenwoordigers van de deelnemers worden verkozen via kandidatenlijsten door de deelnemers. Kandidatenlijsten kunnen worden ingediend door de centrales voor overheids- en onderwijspersoneel (ACOP, CCOOP, AC en CMHF), door verenigingen met volledige rechtsbevoegdheid waarbij haar statutair doel omvat mede het behartigen van de belangen van haar leden als belanghebbende bij een pensioenfonds (artikel 115 lid 5 en lid 6 van de Pensioenwet), en door individuele deelnemers.
3. De vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden worden in het Verantwoordingsorgaan verkozen via kandidatenlijsten door de pensioengerechtigden. Kandidatenlijsten kunnen worden ingediend door de centrales voor overheids- en onderwijspersoneel (ACOP, CCOOP, AC en CMHF), door verenigingen met volledige rechtsbevoegdheid waarbij haar statutair doel omvat mede het behartigen van de belangen van haar leden als belanghebbende bij een pensioenfonds (artikel 115 lid 5 en lid 6 van de Pensioenwet), en door individuele pensioengerechtigden.

4. De vertegenwoordigers van de aangesloten lichamen in het Verantwoordingsorgaan worden benoemd en ontslagen door VSO en de Werkgeversvereniging Energie- en Nutsbedrijven. De vertegenwoordigers van de aangesloten lichamen zijn zelf ook deelnemer in de pensioenregeling van Stichting Pensioenfonds ABP.
5. De leden worden verkozen dan wel benoemd voor een termijn van vier jaar. Elk aftredend lid is zonder beperking wat betreft het aantal termijnen herkiesbaar dan wel herbenoembaar.
6. Het lidmaatschap van het verantwoordingsorgaan eindigt
 - (a) door het verstrijken van de zittingsduur;
 - (b) door schriftelijke opzegging door het lid aan de voorzitter van het Verantwoordingsorgaan;
 - (c) door het overlijden van het lid;
 - (d) door het aanvaarden van een functie als bedoeld in artikel 4, derde lid van het Verkiezingsreglement;
 - (e) wanneer een lid niet langer deelnemer of pensioengerechtigde is;
 - (f) door ontslag als bedoeld in het vierde lid;
 - (g) doordat het lid niet langer behoort tot de kiesgroep waarin hij is gekozen.
7. Indien een tussentijdse vacature ontstaat, wordt deze vacature voor de resterende zittingsduur vervuld door de eerstvolgende persoon van de betreffende kandidatenlijst, dan wel door benoeming als bedoeld in het vierde lid.
8. Volgens de procedure als bedoeld in het zevende lid kan een lid van het Verantwoordingsorgaan zich bij verwachte afwezigheid van tenminste acht aaneengesloten weken tijdelijk laten vervangen.
9. De tijdelijke vervanging als bedoeld in het vorige lid eindigt, na minimaal acht weken, op verzoek van het vervangen lid dan wel op verzoek van het vervangende lid.

VOORZITTER EN SECRETARIAAT

Artikel 2

1. Het Verantwoordingsorgaan benoemt een lid van het Verantwoordingsorgaan tot voorzitter en een lid van het Verantwoordingsorgaan tot plaatsvervangend voorzitter. De voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter dienen uit een andere geleding afkomstig te zijn. Het Verantwoordingsorgaan kan een onafhankelijke voorzitter buiten zijn midden benoemen.
2. Het bestuur draagt zorg voor het secretariaat van het Verantwoordingsorgaan en stelt, in overleg met de voorzitter en plaatsvervangend voorzitter van het Verantwoordingsorgaan een medewerker van Stichting Pensioenfonds ABP beschikbaar als secretaris van het Verantwoordingsorgaan.

DE VERGADERINGEN VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN

Artikel 3

1. De vergaderingen van het Verantwoordingsorgaan vinden plaats zo vaak als de voorzitter van het Verantwoordingsorgaan of ten minste een/vierde van het totaal aantal leden van het verantwoordingsorgaan dit gewenst achten.
2. De voorzitter van het Verantwoordingsorgaan bepaalt de tijd en plaats van de vergadering. Een vergadering op verzoek van ten minste een/vierde van het totaal aantal leden van het Verantwoordingsorgaan wordt gehouden binnen zes weken nadat het verzoek bij de voorzitter is ingekomen.
3. De secretaris van het Verantwoordingsorgaan roept op tot de vergaderingen ten minste tien werkdagen van tevoren en onder opgave van de agenda.

4. In spoedeisende gevallen worden onderwerpen die ten minste acht werkdagen vóór de dag van de vergadering door één of meer leden van het Verantwoordingsorgaan schriftelijk bij de secretaris van het Verantwoordingsorgaan ter behandeling zijn aangemeld, aan de agenda toegevoegd. Deze aanvulling van de agenda wordt ten minste vier werkdagen vóór de dag van de vergadering aan de leden van het Verantwoordingsorgaan toegezonden.
5. Besluiten van het Verantwoordingsorgaan kunnen slechts worden genomen, indien meer dan de helft van het aantal leden van het Verantwoordingsorgaan in de vergadering aanwezig of vertegenwoordigd is. Wanneer aan deze voorwaarde niet wordt voldaan, kan het Verantwoordingsorgaan een volgende vergadering beleggen en daarin ten aanzien van de ten tweede maal geagende onderwerpen besluiten nemen, ongeacht het aantal in die vergadering aanwezige of vertegenwoordigde leden.
6. Ieder lid van het Verantwoordingsorgaan brengt één stem uit in het Verantwoordingsorgaan. Een lid kan aan een ander lid volmacht verlenen om namens hem stem uit te brengen. Een lid kan slechts namens één ander lid van het Verantwoordingsorgaan tijdens de betreffende vergadering stem uitbrengen.
7. Alle besluiten worden genomen met meerderheid van stemmen, met dien verstande dat voor een besluit tot het doen van een bindende voordracht of voor het ontslag van een lid van de Raad van Toezicht als bedoeld in artikel 17, elfde lid van de statuten, een meerderheid van ten minste drie/vierde van de stemmen moet worden uitgebracht.
8. Over personen wordt schriftelijk en over zaken wordt mondeling gestemd. Bij staking van stemmen wordt het Verantwoordingsorgaan geacht het voorstel te hebben verworpen.
9. Wanneer geen van de leden stemming verlangt, wordt het Verantwoordingsorgaan geacht het voorstel te hebben aangenomen.
10. De secretaris van het Verantwoordingsorgaan houdt van een vergadering notulen, die door het Verantwoordingsorgaan worden vastgesteld.

DE VERGADERINGEN VAN HET BESTUUR MET HET VERANTWOORDINGSORGAAN

Artikel 4

1. Tijdens de vergaderingen van het bestuur met het Verantwoordingsorgaan worden die aangelegenheden aan de orde gesteld waarover het bestuur en / of het Verantwoordingsorgaan overleg wenselijk achten.
2. De vergaderingen van het bestuur van Stichting Pensioenfonds ABP met het Verantwoordingsorgaan vinden plaats zo vaak als het bestuur, de voorzitter van het Verantwoordingsorgaan of ten minste een/vierde van het totaal aantal leden van het Verantwoordingsorgaan dit gewenst achten, maar ten minste twee keer per jaar.
3. Ingeval het bestuur verzoekt om een overleg, wordt het verzoek gericht aan de voorzitter van het Verantwoordingsorgaan. Indien het Verantwoordingsorgaan verzoekt om een overleg, wordt het verzoek gericht aan de voorzitter van het bestuur.
4. De voorzitter van het bestuur bepaalt de tijd en plaats van de vergadering in overleg met de voorzitter van het Verantwoordingsorgaan.
5. De secretaris van het bestuur roept op tot de vergaderingen ten minste tien werkdagen van tevoren en onder opgave van de agenda.
6. Door het bestuur ingediende adviesaanvragen worden ten minste tien werkdagen vóór de dag van de vergadering aan de leden van het Verantwoordingsorgaan verstrekt, tenzij, in spoedeisende gevallen anders is overeengekomen tussen de voorzitter van het Verantwoordingsorgaan en de voorzitter van het bestuur.

7. In spoedeisende gevallen worden onderwerpen die ten minste acht werkdagen vóór de dag van de vergadering door één of meer leden van het Verantwoordingsorgaan schriftelijk bij de secretaris van het bestuur ter behandeling zijn aangemeld, aan de agenda toegevoegd. Deze aanvulling van de agenda wordt ten minste vier werkdagen vóór de dag van de vergadering aan de leden van het Verantwoordingsorgaan toegezonden.

Artikel 5

Indien het bestuur van Stichting Pensioenfonds ABP en het Verantwoordingsorgaan gezamenlijk vergaderen, dan treden afwisselend de voorzitter van het bestuur en de voorzitter van het Verantwoordingsorgaan op als voorzitter van die vergadering.

TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

Artikel 6

1. Het bestuur van Stichting Pensioenfonds ABP legt verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd.
2. Het Verantwoordingsorgaan is bevoegd jaarlijks een oordeel te geven over:
 - (a) het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere relevante informatie, waaronder de bevindingen van de raad van toezicht;
 - (b) het door het bestuur uitgevoerde beleid in het afgelopen kalenderjaar;
 - (c) beleidskeuzes die op de toekomst betrekking hebben;
 - (d) de naleving van de Code pensioenfonds.
3. Het Verantwoordingsorgaan geeft zijn oordeel als bedoeld in lid 2 op een zodanig tijdstip dat dit oordeel opgenomen kan worden in het jaarverslag van Stichting Pensioenfonds ABP.
4. Het Verantwoordingsorgaan heeft voor de uitoefening van zijn taak recht op overleg met het bestuur en de compliance officer, de externe accountant en de externe actuaris. Daarnaast heeft het Verantwoordingsorgaan recht op overleg met de Raad van Toezicht.
5. Het Verantwoordingsorgaan verstrekt de bevindingen die aan zijn oordeel als bedoeld in lid 2 ten grondslag liggen schriftelijk aan het bestuur. Het oordeel van het Verantwoordingsorgaan wordt samen met de reactie van het bestuur daarop bekend gemaakt en opgenomen in het jaarverslag.
6. Het Verantwoordingsorgaan adviseert het bestuur, gevraagd of uit eigen beweging over:
 - (a) het beleid inzake beloningen;
 - (b) de vorm en inrichting van het intern toezicht;
 - (c) de profielschets voor leden van de raad van toezicht;
 - (d) het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
 - (e) het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid;
 - (f) gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van Stichting Pensioenfonds ABP of de overname van verplichtingen door Stichting Pensioenfonds ABP;
 - (g) liquidatie, fusie of splitsing van Stichting Pensioenfonds ABP;
 - (h) het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst;
 - (i) het omzetten van Stichting Pensioenfonds ABP in een andere rechtsvorm, bedoeld in artikel 18 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek;
 - (j) een melding van disfunctioneren van het bestuur, bedoeld in artikel 104, vijfde lid, van de Pensioenwet;
 - (k) het vaststellen en wijzigen van de premie- en indexatienota;
 - (l) het vaststellen en wijzigen van het strategisch beleggingsbeleid;
 - (m) het vaststellen en wijzigen van de actuariële en bedrijfstechnische nota;

- (n) het vaststellen en wijzigen van het strategisch meerjarenplan;
 - (o) de wijziging van de statuten en de reglementen van de organen van het fonds (niet zijnde pensioenreglementen);
 - (p) het vaststellen en wijzigen van een herstelplan;
 - (q) het terugstorten van premie of verlenen van premiekorting;
 - (r) het doorvoeren van kortingsmaatregelen;
 - (s) het aangaan, wijzigen of beëindigen van de uitbestedingsovereenkomst(en) met de uitvoeringsorganisatie(s).
7. Het advies van het Verantwoordingsorgaan wordt op een zodanig tijdstip gevraagd, dat het van wezenlijke betekenis kan zijn voor de besluiten die het bestuur voornemens is te nemen ten aanzien van de in het vorige lid bedoelde onderwerpen.
 8. Het advies wordt vastgesteld in een vergadering van het Verantwoordingsorgaan en met het bestuur besproken in een vergadering van het Verantwoordingsorgaan met het bestuur. In spoedeisende gevallen, dit ter beoordeling van de voorzitter van het bestuur in overleg met de voorzitter van het Verantwoordingsorgaan, kan een verzoek om advies schriftelijk worden gedaan zonder voor de behandeling van het verzoek een vergadering uit te schrijven. In die gevallen wordt het Verantwoordingsorgaan geacht daarmee in te stemmen, tenzij één vierde van het totaal aantal leden van het Verantwoordingsorgaan binnen een door de voorzitter van het bestuur te bepalen termijn schriftelijk heeft laten weten dat zij het verzoek in een vergadering behandeld wenst te zien.
 9. Indien het bestuur advies vraagt aan het Verantwoordingsorgaan verstrekt het bestuur een toelichting op het voorgenomen bestuursbesluit en de gevolgen die dat besluit naar verwachting voor de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers zal hebben.
 10. Het Verantwoordingsorgaan kan, zowel gevraagd als ongevraagd, advies uitbrengen.
 11. Elk advies van het Verantwoordingsorgaan waaraan niet een besluit met unanieme stemmen ten grondslag ligt, zal op verzoek van de minderheid worden voorzien van een minderheidsstandpunt.
 11. Het Verantwoordingsorgaan is bevoegd deskundigen te raadplegen indien het dat voor de uitoefening van zijn taak noodzakelijk acht, en met inachtneming van een door het bestuur vast te stellen budget, zoals opgenomen in de Faciliteitenregeling.
 12. Het bestuur informeert het Verantwoordingsorgaan zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen een maand, schriftelijk en met redenen omkleed, indien het ontvangen advies niet of niet geheel wordt overgenomen.
 13. De geleiding van pensioengerechtigden van het Verantwoordingsorgaan is voorts bevoegd tot het doen van een bindende voordracht voor de benoeming van leden van het bestuur namens gepensioneerden als bedoeld in artikel 6, lid 3 van de statuten. Dit besluit wordt genomen met meerderheid van stemmen van de leden van deze geleiding.

BEROEP ONDERNEMINGSKAMER

Artikel 7

Het Verantwoordingsorgaan kan bij de Ondernemingskamer van het Gerechtshof Amsterdam beroep instellen tegen een besluit betreffende een aangelegenheid als bedoeld in artikel 115a lid 3 van de Pensioenwet indien:

- a. het Verantwoordingsorgaan met betrekking tot dat besluit niet voorafgaand in de gelegenheid is gesteld advies uit te brengen;
- b. dat besluit niet in overeenstemming is met het advies van het Verantwoordingsorgaan; of
- c. feiten en omstandigheden bekend zijn geworden die, waren zij aan het Verantwoordingsorgaan bekend geweest ten tijde van het uitbrengen van zijn advies, aanleiding zouden kunnen zijn geweest om dat advies niet uit te brengen zoals het is uitgebracht.

RECHT VAN ENQUETE

Artikel 8

Het Verantwoordingsorgaan kan zich wenden tot de Ondernemingskamer van het Gerechtshof Amsterdam met het verzoek een onderzoek te bevelen naar het beleid van en de gang van zaken binnen het pensioenfonds.

SPECIFIEKE RECHTEN EN BEVOEGDHEDEN MET BETREKKING TOT DE RAAD VAN TOEZICHT

Artikel 9

1. Het Verantwoordingsorgaan doet een bindende voordracht aan het bestuur voor de be(herbe)noeming of het ontslag van een lid van de Raad van Toezicht.
2. Ten behoeve van de voorbereiding van het besluit tot het doen van een voordracht voor de be(herbe)noeming van een lid van de Raad van Toezicht als bedoeld in het eerste lid wordt de volgende procedure gevolgd:
 - (a) het Verantwoordingsorgaan stelt een selectiecommissie in, waarin de fracties op een evenwichtige wijze zijn vertegenwoordigd;
 - (b) de selectiecommissie werft de leden van de Raad van Toezicht, selecteert voor elke vacature één kandidaat en stelt het Verantwoordingsorgaan gemotiveerd voor deze kandidaat aan het bestuur ter benoeming voor te dragen;
 - (c) het Verantwoordingsorgaan besluit de door de selectiecommissie voorgedragen kandidaat aan het bestuur ter benoeming voor te dragen, dan wel verzoekt de selectiecommissie een nieuwe kandidaat te selecteren;
 - (d) indien het bestuur van oordeel is dat deze kandidaat niet voldoet aan het functieprofiel voor de betreffende vacature, treedt het bestuur in overleg met het Verantwoordingsorgaan en selecteert de selectiecommissie zo nodig een nieuwe kandidaat; het bepaalde onder b. en c. zijn daarbij van overeenkomstige toepassing;
 - (e) indien de toezichthouder een negatief oordeel geeft over de benoembaarheid van de geselecteerde kandidaat, treedt het bestuur in overleg met het Verantwoordingsorgaan en selecteert de selectiecommissie een nieuwe kandidaat: het bepaalde onder b. tot en met d. zijn daarbij van overeenkomstige toepassing.
3. Ten behoeve van de voorbereiding van het besluit tot het doen van een voordracht voor de herbenoeming van een lid van de Raad van Toezicht wordt de volgende procedure gevolgd:
 - (a) het Verantwoordingsorgaan stelt een evaluatiecommissie in, waarin de fracties op een evenwichtige wijze zijn vertegenwoordigd;
 - (b) de evaluatiecommissie stelt het Verantwoordingsorgaan gemotiveerd voor het betreffende lid van de Raad van Toezicht al dan niet voor herbenoeming aan het bestuur voor te dragen;
 - (c) het Verantwoordingsorgaan besluit het betreffende lid van de Raad van Toezicht al dan niet voor herbenoeming voor te dragen;
 - (d) indien het Verantwoordingsorgaan besluit een lid van de Raad van Toezicht niet voor herbenoeming voor te dragen, wordt overeenkomstig het bepaalde in het tweede lid een nieuw kandidaat-lid geworven, waarbij de evaluatiecommissie als selectiecommissie wordt ingesteld.
4. De Raad van Toezicht legt verantwoording af over de uitvoering van zijn taken en de uitoefening van zijn bevoegdheden aan het Verantwoordingsorgaan.

5. In geval van een geschil over de goedkeuring door de Raad van Toezicht van besluiten door het bestuur met betrekking tot:
- (a) het jaarverslag en de jaarrekening;
 - (b) het geschiktheidsprofiel voor bestuursleden;
 - (c) het beleid inzake beloningen, met uitzondering van de beloning van de raad van toezicht;
 - (d) gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het fonds of de overname van verplichtingen door Stichting Pensioenfonds ABP;
 - (e) liquidatie, fusie of splitsing van Stichting Pensioenfonds ABP; of
 - (f) het omzetten van Stichting Pensioenfonds ABP in een andere rechtsvorm, bedoeld in artikel 18 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek;
- wordt het in geschil zijnde besluit ter beslissing voorgelegd aan het Verantwoordingsorgaan.

COMMISSIES

Artikel 10

1. Het Verantwoordingsorgaan kan uit zijn midden commissies benoemen.
2. Het Verantwoordingsorgaan heeft in ieder geval een agenda commissie die belast is met het procedureel voorbereiden van de vergaderingen van het Verantwoordingsorgaan en als volgt is samengesteld: voorzitter en plaatsvervangend voorzitter van het Verantwoordingsorgaan en de voorzitter van de fracties.
3. De samenstelling van de overige commissies wordt zodanig vastgesteld dat alle fracties op een evenwichtige wijze vertegenwoordigd zijn in de commissies.

INFORMATIE

Artikel 11

Het bestuur verstrekt het Verantwoordingsorgaan tijdig alle inlichtingen en gegevens die deze voor de vervulling van zijn taak redelijkerwijs nodig heeft.

VERGOEDINGEN

Artikel 12

De leden van het Verantwoordingsorgaan hebben in verband met hun lidmaatschap van het Verantwoordingsorgaan recht op onkostenvergoeding en vacatiegeld. De uitgangspunten van deze vergoedingen worden door het bestuur geregeld in de regeling "Vergoedingen Verantwoordingsorgaan ABP".

FACILITEITEN

Artikel 13

Het bestuur verstrekt het Verantwoordingsorgaan en zijn leden volgens nader in overleg met het Verantwoordingsorgaan vast te stellen regels faciliteiten op het gebied van:

- communicatie met de achterban in de periodieken van Stichting Pensioenfonds ABP gericht aan deelnemers en pensioengerechtigden en aangesloten lichamen en de publieke website;
- vergaderaccommodatie;

- scholing inzake ABP-materie en pensioenaangelegenheden in het algemeen.

VASTSTELLEN EN WIJZIGING VAN HET REGLEMENT

Artikel 14

Het reglement wordt vastgesteld en gewijzigd door het bestuur. Een besluit tot wijziging van dit reglement behoeft de instemming van het Verantwoordingsorgaan.

VASTSTELLING EN INWERKINGTREDING

Artikel 15

Dit reglement is op 12 juli 2017 door het bestuur vastgesteld en treedt in werking per, 12 juli 2017 onder gelijktijdige intrekking van het op dat moment geldende reglement Verantwoordingsorgaan.

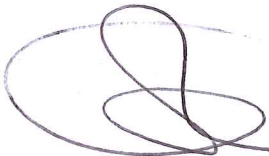
Amsterdam, 12 juli 2017

het bestuur van de Stichting Pensioenfonds ABP,

de voorzitter,

de 1^e plv. voorzitter,

de secretaris,

drs. C.M. Wortmann-Kool

ing. J.P.C.M. van Zijl

P.J.H. Fey